

ปรับปรุงนิยามผู้สัมผัสใกล้ชิดของผู้ป่วยยืนยันหรือผู้ป่วยน่าจะเป็นโรค MERS และแนวทาง quarantine

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

ปรับปรุง ณ วันที่ 14 ก.ค. 2558

นิยามผู้สัมผัสใกล้ชิด (Closed contact definitions) ของผู้ป่วยยืนยันหรือผู้ป่วยน่าจะเป็นโรค MERS

1. ผู้ที่ให้การดูแลรักษาผู้ป่วย MERS (ไม่ว่าเป็นญาติเพื่อนหรือบุคลากรทางการแพทย์) และเจ้าหน้าที่ทางห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งส่งตรวจจากผู้ป่วย MERS ในกรณีที่มีการประเมินเบื้องต้นพบว่าจะมีการแพร่เชื้อจากผู้ป่วย MERS เป็นระยะเวลาเวลานานก่อนที่จะมีการแยกผู้ป่วยอย่างเหมาะสม ให้ขยายขอบเขตไปถึงบุคลากรทางการแพทย์ทั้งหมดในแผนกที่ผู้ป่วย MERS เข้ารับการรักษา และแผนกที่มีความเกี่ยวข้องทางระบาดวิทยา
2. ผู้ป่วยรายอื่นๆ ในห้องเดียวกันหรือล๊อคเดียวกันกับผู้ป่วย MERS และผู้ที่มาเยี่ยมผู้ป่วยเหล่านั้นในช่วงเวลาเดียวกับที่ผู้ป่วย MERS เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลในกรณีที่มีการประเมินเบื้องต้นพบว่าจะมีการแพร่เชื้อจากผู้ป่วย MERS เป็นระยะเวลาเวลานานก่อนที่จะมีการแยกผู้ป่วยอย่างเหมาะสม ให้ขยายขอบเขตไปถึงกลุ่มต่อไปนี้
 - a. แผนกเดียวกับที่ผู้ป่วย MERS เข้ารับการรักษาหรือ
 - b. แผนกที่ใช้บุคลากรทางการแพทย์ร่วมกันหรือ
 - c. มีความเชื่อมโยงกันกับกลุ่มในข้อ 1, 2a หรือ 2b
3. ผู้ที่อยู่ในบ้านเดียวกับผู้ป่วย MERS ในขณะที่มีอาการ (ทั้งผู้ที่อาศัยอยู่ด้วยกันและผู้ที่มาเยี่ยม)
4. ในกรณีที่ผู้ป่วย MERS เดินทางโดยเครื่องบินในขณะที่กำลังมีอาการ
 - a. ผู้โดยสารที่นั่งใกล้กับผู้ป่วยในระยะ 2 แถวหน้าและหลัง รวมทั้งผู้โดยสารในแถวเดียวกัน
 - b. พนักงานต้อนรับทุกรายในโซนเดียวกับที่นั่งของผู้ป่วย MERS
 - c. ผู้ที่เดินทางร่วมกัน หรือร่วม group tour เดียวกันกับผู้ป่วย MERS
5. ผู้ที่อยู่ในยานพาหนะเดียวกับผู้ป่วยในขณะที่กำลังมีอาการ เช่นรถโดยสาร รถตู้ รถยนต์ต่าง ๆ เรือโดยสาร และพาหนะอื่นใดที่ผู้ป่วยใช้เดินทาง ในกรณีของยานพาหนะขนาดใหญ่ เช่น รถไฟ รถทัวร์ 2 ชั้น เรือเฟอร์รี่ ให้จำกัดเฉพาะผู้ที่อยู่ในตู้เดียวกันหรือในห้องโดยสารชั้นเดียวกัน
6. ผู้ที่เรียน หรือทำงาน อยู่ในชั้น/ห้อง/แผนก เดียวกันกับผู้ป่วย MERS ในขณะที่มีอาการ
7. ผู้ที่อยู่ในชุมชนเดียวกันหรือต่างชุมชนกับผู้ป่วย MERS ที่มีการพูดคุยหรืออยู่ใกล้ชิดผู้ป่วย MERS ในระยะห่างไม่เกิน 1 เมตร ในช่วงที่ผู้ป่วยมีอาการ

ตารางที่ 1 การจัดกลุ่มผู้สัมผัสใกล้ชิดตามระดับความเสี่ยง

ผู้สัมผัสใกล้ชิดที่มีความเสี่ยงสูง (High risk closed contact)	ผู้สัมผัสใกล้ชิดที่มีความเสี่ยงต่ำ (Low risk closed contact)
ผู้สัมผัสในครัวเรือน	
<ul style="list-style-type: none"> สมาชิกในครอบครัว ญาติ และผู้ที่ดูแลผู้ป่วยMERS ขณะที่มีอาการป่วย (ไม่รวมบุคลากรทางการแพทย์) ผู้ที่อยู่ในบ้านเดียวกับผู้ป่วยMERS ในขณะที่มีอาการ แต่ไม่ได้เป็นผู้ดูแลผู้ป่วยMERS ขณะที่มีอาการป่วย 	-
ผู้สัมผัสในสถานพยาบาล	
<ul style="list-style-type: none"> บุคลากรทางการแพทย์ หรือผู้มาเยี่ยมผู้ป่วยMERSในขณะที่อยู่ในโรงพยาบาลโดยไม่ได้ใส่ PPE ที่เหมาะสม และเข้าเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> - สัมผัสผู้ป่วย MERS โดยตรง หรือ - สัมผัสสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจของผู้ป่วย MERS หรือโดนไอ จาม จากผู้ป่วยMERS 	<ul style="list-style-type: none"> บุคลากรในโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย MERS หรือผู้มาเยี่ยมผู้ป่วยMERSในขณะที่อยู่ในโรงพยาบาลโดยไม่ได้ใส่ PPE ที่เหมาะสม และเข้าเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรทางการแพทย์ที่ให้การดูแลรักษาผู้ป่วย MERS แต่ไม่ได้สัมผัสโดยตรง - บุคลากรอื่นๆในโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย MERS - ผู้ที่มาเยี่ยมในขณะที่ผู้ป่วยMERS อยู่ในโรงพยาบาล ที่ไม่เข้าเกณฑ์ผู้สัมผัสเสี่ยงสูง
<ul style="list-style-type: none"> ผู้ป่วยรายอื่นๆ (ป่วยด้วยโรคอื่น) ในห้องเดียวกันหรือลิ้นชักเดียวกันกับผู้ป่วยMERS ที่รับการรักษาในช่วงเวลาเดียวกับที่ผู้ป่วยMERS เข้าโรงพยาบาล และผู้ที่มาเยี่ยมผู้ป่วยเหล่านั้น ในขณะที่ผู้ป่วยMERS ยังไม่ได้รับการรักษาในห้องแยกโรค 	-

<p>ผู้สัมผัสใกล้ชิดที่มีความเสี่ยงสูง (High risk closed contact)</p>	<p>ผู้สัมผัสใกล้ชิดที่มีความเสี่ยงต่ำ (Low risk closed contact)</p>
<p>-</p>	<p>ในกรณีที่การประเมินเบื้องต้นพบว่าอาจมีการแพร่เชื้อจากผู้ป่วยMERS เป็นระยะเวลานานก่อนที่จะมีการแยกผู้ป่วยอย่างเหมาะสม</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ผู้สัมผัสความเสี่ยงต่ำจะรวมถึง <ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรทางการแพทย์ - ผู้ป่วยรายอื่นๆ (ป่วยด้วยโรคอื่นๆ)ทั้งหมด - ญาติที่ดูแลผู้ป่วยเหล่านั้น <p>ในแผนกที่ผู้ป่วยMERSเข้ารับการรักษา และแผนกที่มีความเกี่ยวข้องทางระบาดวิทยา</p>
<p>-</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ทางห้องปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งส่งตรวจจากผู้ป่วยโดยไม่ได้ใส่ PPE ที่ไม่ได้ตามมาตรฐาน
<p>ผู้สัมผัสในยานพาหนะ</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ● ในกรณีที่ผู้ป่วยMERS เดินทางโดยเครื่องบินในขณะที่มีอาการ <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่ร่วมเดินทางโดยเครื่องบินกับผู้ป่วยMERS, - ผู้โดยสารในเครื่องบินในแถวเดียวกันและ 2 แถวหน้า-หลังของผู้ป่วย MERS - พนักงานบริการทุกคนในโซนเดียวกับที่ผู้ป่วยMERS นั่ง 	<p>-</p>
<ul style="list-style-type: none"> ● ในกรณีที่ผู้ป่วยMERS เดินทางโดยยานพาหนะอื่นๆในขณะที่มีอาการ <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่ร่วมเดินทางกับผู้ป่วยMERS 	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้โดยสารทุกรายในยานพาหนะเดียวกันกับผู้ป่วยMERSในขณะที่มีอาการ (ในกรณีที่ไม่ได้เดินทางโดยเครื่องบิน) ที่ไม่เข้าเกณฑ์ผู้สัมผัส

<p style="text-align: center;">ผู้สัมผัสใกล้ชิดที่มีความเสี่ยงสูง (High risk closed contact)</p>	<p style="text-align: center;">ผู้สัมผัสใกล้ชิดที่มีความเสี่ยงต่ำ (Low risk closed contact)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - ผู้โดยสารหรือพนักงานที่สัมผัสสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจ หรือ โดโนไอ จาม จากผู้ป่วยMERS - ผู้โดยสารที่อยู่ในระยะห่างไม่เกิน 1 เมตรจากผู้ป่วยMERS 	<p style="text-align: center;">เสี่ยงสูง</p> <p>หมายเหตุในกรณีของยานพาหนะขนาดใหญ่ เช่น รถไฟ รถทัวร์ 2 ชั้น เรือเฟอร์รี่ ให้จำกัดเฉพาะผู้ที่อยู่ในตู้เดียวกันหรือในห้องโดยสาร ชั้นเดียวกัน</p>
<p>ผู้สัมผัสในโรงเรียน/ที่ทำงาน และในชุมชน</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้สัมผัสในกรณีของนักเรียนหรือผู้ร่วมงาน <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มเพื่อนสนิทและพบปะกับผู้ป่วย MERS ในขณะมีอาการ หรือ - สัมผัสสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจ หรือโดโนไอ จาม จากผู้ป่วย MERS 	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ที่เรียน หรือทำงาน อยู่ในชั้น/ห้อง/แผนก เดียวกันกับผู้ป่วยMERS ในขณะที่มีอาการที่ไม่เข้าเกณฑ์ผู้สัมผัสเสี่ยงสูง
<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ที่อยู่ในชุมชนเดียวกันกับผู้ป่วย MERSหรือในชุมชนอื่นๆ และสัมผัสสารคัดหลั่งจากทางเดินหายใจ หรือโดโนไอ จาม จากผู้ป่วยMERS 	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ที่อยู่ในชุมชนเดียวกันกับผู้ป่วย MERS หรือในชุมชนอื่นๆ ที่อยู่ในระยะห่างไม่เกิน 1 เมตรจากผู้ป่วย MERSในขณะที่มีอาการ ที่ไม่เข้าเกณฑ์ผู้สัมผัสเสี่ยงสูง

ตารางที่ 2 แนวทางการแยกผู้สัมผัสใกล้ชิดของผู้ป่วยที่ต้องดำเนินการสอบสวนโรค,ผู้ป่วยยืนยันและผู้ป่วยน่าจะเป็นโรค MERSและกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มผู้สัมผัส	กิจกรรม
ผู้สัมผัสของผู้ป่วยที่ต้องดำเนินการสอบสวนโรค(PUI)	
	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้สัมผัสในครอบครัวของผู้ป่วย PUI ให้เฝ้าระวังตัวเอง และแนะนำให้ลดการคลุกคลีกับผู้อื่นในระหว่างรอผลแลปของ ผู้ป่วย PUI ● ทหารายชื่อและที่อยู่ของผู้สัมผัสทั้งหมดในระหว่างที่รอผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ● หากผลการตรวจของผู้ป่วย PUI ไม่พบเชื้อ MERS-CoV ไม่ต้องดำเนินการเพิ่มเติมกับผู้สัมผัส หากผลการตรวจพบเชื้อ MERS-CoV ให้ดูว่าเป็นผู้สัมผัสที่มีความเสี่ยงสูงหรือต่ำ และดำเนินการตามแนวทางในหัวข้อ “ผู้สัมผัสของ Probable/confirmed MERS case” ในตารางนี้
ผู้สัมผัสของผู้ป่วยยืนยันและผู้ป่วยน่าจะเป็นโรค MERS	
ผู้สัมผัสใกล้ชิดที่มีความเสี่ยงสูง (High risk closed contact)	<ul style="list-style-type: none"> ● รับตัวไว้เพื่อสังเกตอาการในโรงพยาบาลหรือสถานที่อื่นๆที่จัดไว้ (hospital quarantine/ other designated place quarantine) เป็นเวลา 14 วัน หลังวันที่สัมผัสผู้ป่วย MERS ครั้งสุดท้าย ● ติดตามวัดไข้วันละ 2 ครั้งและสอบถามอาการทางเดินหายใจทุกวัน ● หากมีไข้ หรืออาการของระบบทางเดินหายใจ เช่น ไอ มีน้ำมูก หอบเหนื่อย ให้จัดเป็น ผู้ป่วยPUI และเก็บตัวอย่างThroatswab ร่วมกับNasopharyngealswabใส่

กลุ่มผู้สัมผัส	กิจกรรม
	<p>ใน VTM สีเหลืองโดยรวมในหลอดเดียวกัน นำส่งในอุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส โดยเก็บเป็น 2 ชุด แยกส่งตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ (หรือศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์หากผู้ป่วยอยู่ต่างจังหวัด) และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและดำเนินการต่างๆตามแนวทางของผู้ป่วย PUI</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ในกรณีของผู้สัมผัสที่ไม่มีอาการเก็บตัวอย่างส่งตรวจเหมือนข้อก่อนหน้านี้โดยเก็บตัวอย่างวันแรกพบผู้สัมผัส และวันที่ 12 หลังวันที่สัมผัสผู้ป่วย MERS ครั้งสุดท้าย หากผลตรวจทั้งสองครั้งให้ผลลบ สามารถให้ผู้สัมผัสกลับมาใช้ชีวิตปกติ ● ในกรณีที่ผู้สัมผัสเสี่ยงสูงยินยอมให้ทำการเก็บตัวอย่างเลือด เจาะเลือดเพื่อตรวจหาแอนติบอดี รวม 2 ครั้ง <ol style="list-style-type: none"> 1) ในกรณีของผู้สัมผัสเสี่ยงสูงที่มีอาการ ให้เจาะเลือดครั้งแรกในสัปดาห์แรกที่เริ่มป่วย และครั้งที่สองห่างจากครั้งแรก 14-21 วัน 2) ในกรณีของผู้สัมผัสเสี่ยงสูงที่ไม่มีอาการ ให้เจาะเลือดครั้งแรกภายใน 14 วัน หลังการสัมผัสผู้ป่วย MERS และครั้งที่สองห่างจากครั้งแรก 14-21 วัน หากไม่สามารถเจาะเลือด 2 ครั้งได้ ให้เจาะเลือดหลังจากแสดงอาการอย่างน้อย 14 วัน (ของ index case) <p><u>วิธีการเจาะเลือด</u> ให้เจาะเลือดปริมาณ 8 มล. ตั้งไว้ที่อุณหภูมิห้องให้เลือดแข็งตัว แต่ไม่เกิน 1 ชั่วโมง จากนั้นให้เก็บในอุณหภูมิ 4 องศา นำส่งห้องปฏิบัติการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใน 48 ชั่วโมง และจัดส่งแบบแช่แข็งด้วย dryice และเก็บเลือดครั้งที่สองห่างจากครั้งแรก 14-21 วัน</p> ● ในกรณีของผู้สัมผัสที่ไม่มีอาการ แต่มีผลการตรวจหาเชื้อ MERS-CoV ให้ผลกำกวม 1 ครั้ง ให้เก็บตัวอย่างส่งตรวจซ้ำใน 24 ชั่วโมง

กลุ่มผู้สัมผัส	กิจกรรม
	<ul style="list-style-type: none"> - ถ้าผลการตรวจซ้ำพบว่าได้ผลลบควรเก็บตัวอย่างซ้ำในเวลาห่างกันอย่างน้อย 24 ชั่วโมงจนกว่าให้ผลลบติดต่อกันสองครั้ง - ถ้าตรวจซ้ำแล้วยังคงให้ผลบวก ให้นับผู้สัมผัสรายนั้นเป็นผู้ป่วย MERS รายใหม่ และดำเนินการตามแนวทางในการดูแลผู้ป่วย MERS แต่ไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้อง negative pressure และไม่ต้อง quarantine ผู้สัมผัสของรายนั้นๆ แต่ต้องติดตามสอบถามอาการจนครบ 14 วัน
ผู้สัมผัสใกล้ชิดที่มีความเสี่ยงต่ำ (Low risk closed contact)	<ul style="list-style-type: none"> ● ให้ดำเนินชีวิตตามปกติ แต่หลีกเลี่ยงการเดินทางไปในที่ที่มีคนจำนวนมาก (self-monitoring) เป็นเวลา 14 วันหลังวันที่สัมผัสผู้ป่วย MERS ครั้งสุดท้าย ● ติดตามโดยการโทรสอบถามอาการทางเดินหายใจทุกวัน ● หากมีไข้ หรืออาการของระบบทางเดินหายใจ เช่น ไอ มีน้ำมูก หอบเหนื่อย ให้จัดเป็น ผู้ป่วยPUI และเก็บตัวอย่างThroatswab ร่วมกับNasopharyngealswabใส่ใน VTM สีเหลืองโดยรวมในหลอดเดียวกัน นำส่งในอุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส โดยเก็บเป็น 2 ชุด แยกส่งตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ (หรือศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์หากผู้ป่วยอยู่ต่างจังหวัด) และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและดำเนินการต่างๆตามแนวทางของผู้ป่วยPUI

หมายเหตุ1. การนับ 14 วันที่จะต้อง quarantine ให้นับวันแรกเป็นวันที่ 0 กล่าวคือ ต้องนับไปจนครบ 24 ชั่วโมงหลังเริ่ม quarantine จึงจะถือว่าครบ 1 วัน

2.ในกรณีที่ประเมินแล้วพบว่ามีความเสี่ยงต่ำมาก เช่น บุคลากรทางการแพทย์ที่สวมชุด PPE อย่างเหมาะสม แต่มีอาการของระบบทางเดินหายใจภายใน14 วัน หลังสัมผัสผู้ป่วย MERS ครั้งหลังสุด ให้แจ้งผู้ประสานงานโรค MERS ในโรงพยาบาล และเก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเหมือนในกลุ่มผู้สัมผัสใกล้ชิดความเสี่ยงต่ำ